

UDK 37

ISSN 2545 – 4439
ISSN 1857 - 923X

INTERNATIONAL JOURNAL

Institute of Knowledge Management

KNOWLEDGE

Scientific Papers

Vol. 20.3

EDUCATION AND SOCIAL SCIENCES

KNOWLEDGE IN PRACTICE

KIJ

Vol. 20

No. 3

pp. 1111 -1617

Skopje 2017

Global Impact & Quality Factor

1.322 (2016)

<http://globalimpactfactor.com/knowledge-international-journal/>

KNOWLEDGE

KNOWLEDGE - INTERNATIONAL JOURNAL
SCIENTIFIC PAPERS
VOL 20.3

Promoted in Bansko, Republic of Bulgaria

15-17.12.2017

KNOWLEDGE – International Journal

Vol. 20.3

Bansko, December, 2017

INSTITUTE OF KNOWLEDGE MANAGEMENT

SKOPJE, MACEDONIA

KNOWLEDGE

International Journal Scientific papers Vol. 20.3

EDITORIAL BOARD

Vlado Kambovski PhD, Robert Dimitrovski PhD, Siniša Zarić PhD, Maria Kavdanska PhD, Venelin Terziev PhD, Mirjana Borota – Popovska PhD, Cezar Birzea PhD, Ljubomir Kekenovski PhD, Aleksandar Nikolovski PhD, Ivo Zupanovic, PhD, Savo Ashtalkoski PhD, Svetlana Trajković PhD, Zivota Radosavljević PhD, Laste Spasovski PhD, Mersad Mujevic PhD, Milenko Dzeletovic PhD, Margarita Koleva PhD, Nonka Mateva PhD, Rositsa Chobanova PhD, Predrag Trajković PhD, Dzulijana Tomovska PhD, Nedzat Koraljić PhD, Nebojsa Pavlović PhD, Nikolina Ognenska PhD, Lisen Bashkurti PhD, Trajce Dojcinovski PhD, Jana Merdzanova PhD, Zoran Srzentić PhD, Nikolai Sashkov Cankov PhD, Marija Kostic PhD

Print: GRAFOPROM – Bitola

Editor: IKM – Skopje

For editor

Robert Dimitrovski, PhD

KNOWLEDGE

International Journal Scientific Papers Vol. 20.3

ISSN 1857-923X for e - version

ISSN 2545-4439 for printed version

SCIENTIFIC COMMITTEE

President: Academician Prof. Vlado Kambovski, PhD

Vice president: Prof. Robert Dimitrovski PhD, Institute of Knowledge Management - Skopje (Macedonia)

Members:

- Prof. Aleksandar Nikolovski PhD, FON University, Skopje (Macedonia)
- Prof. Aleksandar Korablev PhD, Dean, Faculty for economy and management, Saint Petersburg State Forest Technical University, Saint Petersburg (Russian Federation)
- Prof. Azra Adjajlic – Dedovic PhD, Faculty of criminology and security, Sarajevo (Bosnia & Herzegovina)
- Prof. Antoanela Hristova PhD, European Polytechnic University, Pernik (Bulgaria)
- Prof. Anita Trajkovska PhD, Rochester University (USA)
- Prof. Anka Trajkovska-Petkoska PhD, UKLO, Faculty of technology and technical sciences, Bitola (Macedonia)
- Prof. Alisabri Sabani PhD, Faculty of criminology and security, Sarajevo (Bosnia & Herzegovina)
- Prof. Ahmad Zakeri PhD, University of Wolver Hampton, (United Kingdom)
- Prof. Ana Dzumalieva PhD, South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Branko Sotirov PhD, University of Rousse, Rousse (Bulgaria)
- Prof. Branko Boshkovic, PhD, College of Sports and Health, Belgrade (Serbia)
- Prof. Branimir Kampl PhD, Institute SANO, Zagreb (Croatia)
- Prof. Baki Koleci PhD, University Hadzi Zeka, Peja (Kosovo)
- Prof. Branislav Simonovic PhD, Faculty of Law, Kragujevac (Serbia)
- Prof. Bistra Angelovska, Faculty of Medicine, University “Goce Delcev”, Shtip (Macedonia)
- Prof. Cezar Birzea, PhD, National School for Political and Administrative Studies, Bucharest (Romania)
- Prof. Cvetko Andreevski, Faculty of Tourism, UKLO, Bitola (Macedonia)
- Prof. Drago Cvijanovic, PhD, Faculty of Hotel Management and Tourism, University of Kragujevac, Vrnjacka Banja (Serbia)
- Prof. Dusan Ristic, PhD Emeritus, College of professional studies in Management and Business Communication, Novi Sad (Serbia)
- Prof. Dimitar Radev, PhD, Rector, University of Telecommunications and Post, Sofia (Bulgaria)
- Prof. Daniela Todorova PhD, Rector of “Todor Kableshev” University of Transport, Sofia (Bulgaria)
- Prof. Dragan Kokovic PhD, University of Novi Sad, Novi Sad (Serbia)
- Prof. Dragan Marinkovic PhD, High health – sanitary school for professional studies, Belgrade (Serbia)
- Prof. Daniela Ivanova Popova PhD, Faculty of Public Health and Sport, SWU Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Dzulijana Tomovska, PhD, Dean, Faculty of Biotechnical sciences, Bitola (Macedonia)
- Prof. Evgenia Penkova-Pantaleeva PhD, UNWE -Sofia (Bulgaria)
- Prof. Emilija Djikić Jovanović, PhD, High School of Arts and Technology, Leskovac (Serbia)
- Prof. Erzika Antic PhD, High medicine school for professional studies “Hipokrat”, Bujanovac (Serbia)

- Prof. Georgi Georgiev PhD, National Military University “Vasil Levski”, Veliko Trnovo (Bulgaria)
- Prof. Helmut Shramke PhD, former Head of the University of Vienna Reform Group (Austria)
- Prof. Hristina Georgieva Yancheva, PhD, Rector, Agricultural University, Plovdiv (Bulgaria)
- Prof. Hristo Beloev PhD, Bulgarian Academy of Science, Rector of the University of Rousse (Bulgaria)
- Prof. Izet Zeqiri, PhD, Academic, SEEU, Tetovo (Macedonia)
- Prof. Ivan Marchevski, PhD, Rector, D.A. Tsenov Academy of Economics, Svishtov (Bulgaria)
- Doc. Igor Stubelj, PhD, PhD, Faculty of Management, Primorska University, Koper (Slovenia)
- Prof. Ivan Petkov PhD, Rector, European Polytechnic University, Pernik (Bulgaria)
- Prof. Isa Spahiu PhD, AAB University, Prishtina (Kosovo)
- Prof. Ivana Jelik PhD, University of Podgorica, Faculty of Law, Podgorica (Montenegro)
- Prof. Islam Hasani PhD, Kingston University (Bahrein)
- Prof. Jova Ateljevic PhD, Faculty of Economy, University of Banja Luka, (Bosnia & Herzegovina)
- Prof. Jove Kekenovski PhD, Faculty of Tourism, UKLO , Bitola (Macedonia)
- Prof. Jonko Kunchev PhD, University „Cernorizec Hrabar“ - Varna (Bulgaria)
- Prof. Jelena Stojanovic PhD, High medicine school for professional studies “Hipokrat”, Bujanovac (Serbia)
- Prof Karl Schopf, PhD, Akademie fur wissenschaftliche forchung und studium, Wien (Austria)
- Prof. Katerina Belichovska, PhD, Faculty of Agricultural Sciences, UKIM, Skopje (Macedonia)
- Prof. Krasimir Petkov, PhD, National Sports Academy “Vassil Levski”, Sofia (Bulgaria)
- Prof. Kamal Al-Nakib PhD, College of Business Administration Department, Kingdom University (Bahrain)
- Prof. Lidija Tozi PhD, Faculty of Pharmacy, Ss. Cyril and Methodius University, Skopje (Macedonia)
- Prof. Laste Spasovski PhD, Vocational and educational centre, Skopje (Macedonia)
- Prof. Lujza Grueva, PhD, Faculty of Medical Sciences, UKIM, Skopje (Macedonia)
- Prof. Lisen Bashkurti PhD, Global Vice President of Sun Moon University (Albania)
- Prof. Lence Mircevska PhD, High Medicine School, Bitola, (Macedonia)
- Prof. Ljubomir Kekenovski PhD, Faculty of Economisc, UKIM, Skope (Macedonia)
- Prof. Ljupce Kocovski PhD, Faculty of Biotechnical sciences, Bitola (Macedonia)
- Prof. Marusya Lyubcheva PhD, University “Prof. Asen Zlatarov”, Member of the European Parliament, Burgas (Bulgaria)
- Prof. Maria Kavdanska PhD, Faculty of Pedagogy, South-West University Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Maja Lubenova Cholakova PhD, Faculty of Public Health and Sport, SWU Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Mirjana Borota-Popovska, PhD, Centre for Management and Human Resource Development, Institute for Sociological, Political and Juridical Research, Skopje (Macedonia)
- Prof. Mihail Garevski, PhD, Institute of Earthquake Engineering and Engineering Seismology, Skopje (Macedonia)
- Prof. Misho Hristovski PhD, Faculty of Veterinary Medicine, Ss. Cyril and Methodius University, Skopje (Macedonia)

- Prof. Mitko Kotovchevski, PhD, Faculty of Philosophy, UKIM, Skopje (Macedonia)
- Prof. Milan Radosavljevic PhD, Dean, Faculty of strategic and operational management, Union University, Belgrade (Serbia)
- Prof. Marija Topuzovska-Latkovikj, PhD, Centre for Management and Human Resource Development, Institute for Sociological, Political and Juridical Research, Skopje (Macedonia)
- Prof. Marija Knezevic PhD, Academic, Banja Luka, (Bosnia and Herzegovina)
- Prof. Margarita Koleva, PhD, Faculty od Pedagogy, University Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Margarita Bogdanova PhD, D.A.Tsenov Academy of Economics, Svishtov (Bulgaria)
- Prof. Mahmut Chelik PhD, Faculty of Philology, University “Goce Delchev”, Shtip (Macedonia)
- Prof. Marija Mandaric PhD, Faculty of Hotel Management and Tourism, University of Kragujevac, Vrnjacka Banja (Serbia)
- Prof. Mustafa Kacar PhD, Euro College, Istanbul (Turkey)
- Prof. Marina Simin PhD, College of professional studies in Management and Business Communication, Sremski Karlovci (Serbia)
- Prof. Miladin Kalinic, College of professional studies in Management and Business Communication, Sremski Karlovci (Serbia)
- Prof. Mitre Stojanovski PhD, Faculty of Biotechnical sciences, Bitola (Macedonia)
- Prof. Miodrag Smelcerovic PhD, High Technological and Artistic Vocational School, Leskovac (Serbia)
- Prof. Nenad Taneski PhD, Military Academy “Mihailo Apostolski”, Skopje (Macedonia)
- Prof. Nevenka Tatkovic PhD, Juraj Dobrila University of Pula, Pula (Croatia)
- Prof. Natalija Kirejenko PhD, Faculty For economic and Business, Institute of Entrepreneurial Activity, Minsk (Belarus)
- Prof. Nikolay Georgiev PhD, “Todor Kableshkov” University of Transport, Sofia (Bulgaria)
- Prof. Nikolina Ognenska PhD, Faculty of Music, SEU - Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Nedzat Korajlic PhD, Faculty of criminology and security, Sarajevo (Bosnia & Herzegovina)
- Prof. Nishad M. Navaz PhD, Kingdom University (India)
- Prof. Oliver Iliev PhD , Faculty of Communication and IT, FON University, Skopje (Macedonia)
- Prof. Oliver Dimitrijevic PhD, High medicine school for professional studies “Hipokrat”, Bujanovac (Serbia)
- Prof. Paul Sergius Koku, PhD, Florida State University, Florida (USA)
- Prof. Primoz Dolenc, PhD, Faculty of Management, Primorska University, Koper (Slovenia)
- Prof. Predrag Trajkovic PhD, JMPNT, Vranje (Serbia)
- Prof. Petar Kolev PhD, “Todor Kableshkov” University of Transport, Sofia (Bulgaria)
- Prof. Pere Tumbas PhD, Faculty of Economics, University of Novi Sad, Subotica (Serbia)
- Prof. Rade Ratkovic PhD, Faculty of Business and Tourism, Budva (Montenegro)
- Prof. Rositsa Chobanova PhD, University of Telecommunications and Posts, Sofia (Bulgaria)
- Prof. Rumen Valcovski PhD, Imunolab Sofia (Bulgaria)
- Prof. Rumen Stefanov PhD, Dean, Faculty of public health, Medical University of Plovdiv (Bulgaria)
- Prof. Sinisa Zaric, PhD, Faculty of Economics, University of Belgrade, Belgrade (Serbia)
- Prof. Sasho Korunoski, Rector, UKLO, Bitola (Macedonia)
- Prof. Sashko Plachkov PhD, Faculty of Pedagogy, University Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)

- Prof. Sofronija Miladinovski, PhD, University Hadzi Zeka, Peja (Kosovo)
- Prof. Sreten Miladinovski, PhD, Dean, Faculty of Law, MIT University (Skopje)
- Prof. Snezhana Lazarevic, PhD, College of Sports and Health, Belgrade (Serbia)
- Prof. Stojan Ivanov PhD, Faculty of Public Health and Sport, SWU Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Svetlana Trajkovic PhD, High School of applied professional studies, Vranje (Serbia)
- Prof. Snezana Stoilova, PhD, High Medicine School, Bitola, (Macedonia)
- Prof. Stojna Ristevska PhD, High Medicine School, Bitola, (Macedonia)
- Prof. Suzana Pavlovic PhD, High health – sanitary school for professional studies, Belgrade (Serbia)
- Prof. Saad Motahhir PhD, High School of Technology, Fez (Morocco)
- Prof. Sandra Zivanovic, PhD, Faculty of Hotel Management and Tourism, University of Kragujevac, Vrnjacka Banja (Serbia)
- Prof. Trayan Popkochev PhD, Dean, Faculty of Pedagogy, South-West University Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Todor Krystevich, Vice Rector, D.A. Tsenov Academy of Economics, Svishtov (Bulgaria)
- Doc. Tatyana Sobolieva PhD, State Higher Education Establishment Vadiym Getman Kiyev National Economic University, Kiyev (Ukraine)
- Prof. Tzako Pantaleev PhD, NBUniversity , Sofia (Bulgaria)
- Prof. Tosko Krstev PhD, European Polytechnic University, Pernik (Bulgaria)
- Prof. Tihomir Domazet PhD, President of the Croatian Institute for Finance and Accounting, Zagreb (Croatia)
- Prof. Venelin Terziev PhD, University of Rousse, Rousse (Bulgaria)
- Prof. Violeta Dimova PhD, Faculty of Philology, University “Goce Delchev”, Shtip (Macedonia)
- Prof. Volodymyr Denysyuk, PhD, Dobrov Center for Scientific and Technological Potential and History studies at the National Academy of Sciences of Ukraine (Ukraine)
- Prof. Valentina Staneva PhD, “Todor Kableshkov” University of Transport, Sofia (Bulgaria)
- Prof. Vladimir Tomošević, PhD dekan, Fakultet za inženjerski menadžment, Univezitet Union "Nikola Tesla", Beograd, (Srbija)
- Prof. Vladimir Lazarov PhD, European Polytechnic University, Pernik (Bulgaria)
- Prof. Vasil Zecev PhD, College of tourism, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Venus Del Rosario PhD, Arab Open University (Philippines)
- Prof. Yuri Doroshenko PhD, Dean, Faculty of Economics and Management, Belgorod (Russian Federation)
- Prof. Zlatko Pejkov, PhD, Faculty of Agricultural Sciences, UKIM, Skopje (Macedonia)
- Prof. Zivota Radosavljevik PhD, Dean, Faculty FORCUP, Union University, Belgrade (Serbia)
- Prof. Zoja Katru PhD, Prorector, Euro College, Istanbul (Turkey)
- Prof. Zorka Jugovic PhD, High health – sanitary school for professional studies, Belgrade (Serbia)

ORGANIZING COMMITTEE

- Robert Dimitrovski PhD, Faculty of Management, MIT University, Skopje (Macedonia)
- Venelin Terziev PhD, University of Rousse (Bulgaria)
- Maria Kavdanska PhD, Faculty of Pedagogy, South West University Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Sinisa Zaric, PhD, Faculty of Economics, University of Belgrade (Serbia)
- Snežana Milićević PhD, Faculty of Hotel Management and Tourism, University of Kragujevac, Vrnjačka Banja (Serbia)
- Evdokia Petkova, South West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Marios Miltiadou, PhD, Aristotle University of Thessaloniki (Greece)
- Azra Adjajlic – Dedovic PhD, Faculty of criminology and security, Sarajevo (Bosnia & Herzegovina)
- Misho Hristovski PhD, Faculty of Veterinary Medicine, Ss. Cyril and Methodius University, Skopje (Macedonia)
- Branko Boskovic PhD, College of Sports and Health, Belgrade (Bulgaria)
- Ana Dzumalieva PhD, South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Georgi Georgiev PhD, National Military University “Vasil Levski”, Veliko Trnovo (Bulgaria)
- Isa Spahiu PhD, International Balkan University (Macedonia)
- Hatidza Berisha, Military Academy, University of Defense, Belgrade (Serbia)
- Violeta Dimova, PhD, University “Goce Delcev”, Stip (Macedonia)
- Mirjana Borota – Popovska, Centre for Management and Human Resource Development, Institute for Sociological, Political and Juridical Research, Skopje (Macedonia)
- Izet Zeqiri, PhD, South East European University, Tetovo (Skopje)
- Ekaterina Arabska, PhD, Vasil Levski National Military University, Veliko Tarnovo (Bulgaria)
- Nebojsa Cvetanovski, PhD, MIT University, Skopje (Macedonia)
- Rumens Valcovski PhD, Imunolab Sofia (Bulgaria)
- Miladin Kalinic, College of professional studies in Management and Business Communication, Sremski Karlovci (Serbia)

Contents

EFFICIENT MANAGEMENT AS OPTIMIZATION OF THE ORGANIZATION	1129
Venelin Terziev.....	1129
Anna Dzhumalieva.....	1129
Radoslav Parvanov.....	1129
THE ROLE OF EVENT MANAGEMENT IN CREATING NEW TOURIST PRODUCT: THE CASE OF STUDENT DAY CELEBRATION IN BANSKO	1137
Dušan Aleksić	1137
Siniša Zarić	1137
THE SIGNIFICANCE OF ROMAN LAW IN THE LEGAL EDUCATION PROCESS	1145
Vlado Buckovski.....	1145
Goce Naumovski.....	1145
Timco Mucunski	1145
TRADE OPENNESS AND COMPETITIVENESS: EMPIRICAL ANALYSIS FOR WESTERN BALKAN COUNTRIES	1151
Luljeta Sadiku	1151
Snezana Bilic	1151
Natasha Krалеva	1151
TRANSITION OF POWER ON THE EXAMPLE OF USA AND CHINA: ESTABLISHMENT OF BIPOLAR WORLD ORDER OR NEW AMERICAN CYCLE	1157
Slavica Stamenić.....	1157
Mitko Arnaudov.....	1157
PROCESSES OF TRANSFER AND ABSORPTION OF KNOWLEDGE.....	1163
WITHIN THE ORGANIZATION.....	1163
Albena Vutsova.....	1163
Emil Mitov	1163
PERSUASIVE COMMUNICATION: A PRAGMATICAL APPROACH TO ADVERTISING	1175
Ana Isabel Díaz García	1175
NON-FORMAL EDUCATION AND DEVELOPMENT OF SOCIAL COMPETENCE: METHODOLOGICAL AND PRACTICAL ASPECTS	1181
Bistra Mizova.....	1181
THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT – A REQUIREMENT FOR THE IMPLEMENTATION OF ASSISTIVE MEANS AND TECHNOLOGIES IN THE TRAINING OF CHILDREN AND STUDENTS WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS	1187
Zhana Yankova	1187
TECHNOLOGY FOR TEACHING FIRST GRADERS WORD PROBLEMS CONTAINING THE WORD COMBINATIONS “MORE THAN” AND “LESS THAN”	1193
Vladimira Angelova.....	1193
SUSTAINABLE TOURISM STANDARDS IN THE FUNCTION OF KNOWLEDGE FOR QUALITY	1199
Simona Martinoska	1199
Mirjana Sekulovska	1199
Gabriela Rakicevik.....	1199
THE IMPORTANCE OF MARKETING MANAGEMENT ACTIVITIES FOR TOURIST DESTINATION DEVELOPMENT	1205
Katerina Angelevska-Najdeska.....	1205
Gabriela Rakicevik.....	1205

Sreten Miladinovski	1205
TOURIST RESOURCES AS A FACTOR FOR DEVELOPMENT OF TOURISM IN THE MUNICIPALITY OF TETOVO.....	1211
Arta Kadriu	1211
OPTIMIZING THE CURRENT PROCESS BY INCLUSION OF NEW GENERATION EDUCATIONAL DECISIONS	1215
Katya Mollova	1215
Kremena Miteva.....	1215
Katya Kichukova	1215
PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR ENCOURAGEMENT OF SELF-DEVELOPMENT DURING PRE-SCHOOL AGE.....	1221
Reni Hristova	1221
THE MOTIVATION AND THE EMPATHY IN THE CONTEXT OF EMOTIONAL INTELLIGENCE AND THEIR ROLE FOR THE FORMING OF QUALIFIED TEACHERS IN PHYSICAL EDUCATION AND SPORT	1227
Daniela Tomova.....	1227
Yanko Rumenov	1227
POSSIBILITIES FOR APPLICATION OF ELECTRONIC TRAINING DEVICES TO STUDENTS IN PRIMARY SCHOOL EDUCATION	1231
Iva Nankova	1231
MODELS OF PRINCIPLE FOR ANALYSIS AND EVALUATION OF THE PROFITABILITY OF THE ENTERPRISE’S EQUITY.....	1235
Rositsa Ivanova	1235
THE IMPORTANCE OF TALENT MANAGEMENT IN CORPORATE GOVERNANCE	1243
Irena Ashtalkoska.....	1243
Elena Sterjova	1243
THE ROLE OF YOUNG TALENTS IN THE DEVELOPMENT OF ACTIVITIES AND PROJECTS CONCERNING THE DEVELOPMENT OF THE CULTURALV AND CREATIVE INDUSTRIES IN THE MUNICIPALITIES OF SLIVNITSA, DRAGOMAN AND GODECH	1249
Plamen Stoyanov	1249
YOUTH UNEMPLOYMENT IN WESTERN BALKAN COUTRIES	1255
Nazmije Merko Zabzun	1255
Genc Merko	1255
THE SATELLITE ACCOUNT FOR HUMAN CAPITAL ACCORDING TO THE SYSTEM OF NATIONAL ACCOUNTS (SNA).....	1259
Katerina Nikolovska	1259
ORGANIZATIONAL CULTURE METHODS AT SCHOOL - TOPICALITY AND DIAGNOSTICS	1265
Iva Nankova	1265
THE PHYSICAL EDUCATION IN THE KINDERGARTEN – A MEANS OF RAISING THE CULTURE OF BEHAVIOUR.....	1269
Krasimira Stefanova Petrova	1269
THE LABOR SCHOOL – THE BULGARIAN ECHO	1275
Svetlana Nikolaeva	1275
USE OF AFS SYSTEM BY STUDENTS IN MAJOR “SPECIAL EDUCATION” IN THEIR ONGOING AND PRE-GRADUATION PRACTICAL TRAINING	1281
Zlatina K. Sharkova	1281

USING ONLINE E-LEARNING SYSTEMS IN ELEMENTARY SCHOOL	1285
Maria Totinova.....	1285
SPECIFIC CHARACTERISTICS OF THE HIGHER EDUCATION AND THEIR IMPLICATIONS IN THE DEFINITION OF THE FINANCING OF THE FACULTIES IN AMTII PLOVDIV	1289
Veselka Kazashka	1289
Vasil Kolev	1289
THE COMPETENCIES OF THE PROJECT MANAGERS AND THE SUCCESS OF THE PROJECTS	1295
Toni Soklevski	1295
THE RELATIONSHIP BETWEEN PERCEIVED LEADERSHIP STYLES AND VALUES OF INDIVIDUALISM / COLLECTIVISM ORIENTATION	1301
Zana Miftari – Reka	1301
THE FACTORS PUSHING BUSINESS CORPORATIONS TO IMPLEMENT CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY PRACTICES – REPUBLIC OF MACEDONIA	1307
Ceneta Telak	1307
POLICIES AND MEASURES FOR PREVENTION OF FINANCIAL CRISIS	1309
Savo Ashtalkoski	1309
Nada Petrusheva.....	1309
Aleksandar Dejanovski	1309
THE RELATIONSHIP BETWEEN THE FOREIGN DIRECT INVESTMENTS AND THE ECONOMIC GROWTH: THE CASE OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA	1317
Florida Veljanoska.....	1317
THE EFFECTS OF TRADE OPENNESS ON ECONOMIC GROWTH OF REPUBLIC OF MACEDONIA	1323
Rejhan Izet	1323
Luljeta Sadiku	1323
POSSIBILITIES AND PERSPECTIVES FOR THE DEVELOPMENT OF SOCIAL ENTREPRENEURSHIP –CASE STUDY REPUBLIC OF MACEDONIA.....	1329
Marija Magdinceva-Shopova.....	1329
Aneta Stojanovska-Stefanova	1329
PROBLEMS AND SOLUTION FOR SMALL AND MEDIUM BUSINESS GROWTH FROM THE PERSPECTIVE OF MANAGERS	1335
Selvije Thaci	1335
Argjina Karemani.....	1335
Arta Thaci	1335
THE CONTRIBUTION OF THE ECONOMIC APPROACH TO THE DEVELOPMENT OF NATIONAL ECONOMIES.....	1339
Iva Bichurova.....	1339
STATE AND DEVELOPMENT OF THE HUMAN CAPITAL IN THE AGRICULTURAL SECTOR IN BULGARIA AFTER THE ACCESSION TO THE EUROPEAN UNION	1347
Milena Tepavicharova	1347
THE ROLE OF MANDATORY RESERVES OF THE COMMERCIAL BANKS AND THE STEADY RATE OF THE MANDATORY RESERVES	1353
Neritan Turkeshi	1353
Dritero Sada	1353
SOME NEW MEDIA REGULATIONS IN THE REPUBLIC OF SERBIA LEADING TOWARDS A DEMOCRATIC SOCIETY	1357

Andrej Blagojevic	1357
TARGET COSTS AND DETERMINATION OF TARGET PRICE.....	1363
Irina Joldeska	1363
Stevcho Mecheski	1363
UNFAIR PRACTICES OF TRADERS TO LOCAL PRODUCERS - FERIZAJ CASE STUDY.....	1371
Hazir Gashi	1371
UNDERSTANDING OF SECURITY IN THE POSTMODERN SOCIETY	1379
Venelin Terziev.....	1379
Svilen Stefanov	1379
Vanya Banabakova	1379
Ilija Iliev.....	1379
PRINCIPLES OF EQUALITY AND NON-DISCRIMINATION	1389
Ali Musliu.....	1389
PRINCIPLES OF WOMEN'S SOLIDARITY VS THE LEGAL SYSTEM OF REPUBLIC OF MACEDONIA	1395
Ace Bakievski	1395
Mimoza Bakievska.....	1395
THE ROLE OF THE BAIL AS A MEASURE TO PROVIDE PRESENCE OF PERSONS AND UNKNOWLEDGE OF CRIMINAL PROCEDURE - FROM LEGAL POSSIBILITIES TO REAL NEEDS.....	1401
Nikola Tuntevski.....	1401
THE INTERNATIONAL SOCIETY AND THE DEVELOPMENT OF GLOBAL POLITICAL CULTURE.....	1407
Aneta Stojanovska-Stefanova	1407
Marija Magdinceva-Shopova.....	1407
THE ROLE OF MARKETING IN THE DEVELOPMENT AND SELLING OF WOOD PRODUCTS IN FERIZAJ REGION.....	1415
Gazmend Deda.....	1415
Flamur Rexhepi.....	1415
THE ROLE OF NEW COMMUNICATIONS IN THE SOCIOLOGICAL MISSION OF SPORTS AND RECREATION	1421
Ivana Markov Čikić	1421
Aleksandar Ivanovski.....	1421
Nebojša Ilić.....	1421
Bojan Ugrinić.....	1421
THE INFLUENCE OF SOCIAL NETWORKS ON THE POLITICAL COMMUNICATION WITH THE ELECTORATE IN THE LAST ELECTIONS IN THE REPUBLIC OF KOSOVO	1429
Naser Rugova.....	1429
Besim Mulaj.....	1429
THE PROCESS OF RESTITUTION AND COMPENSATION OF PROPERTY IN THE REPUBLIC OF ALBANIA.....	1433
Nurten Kala Dauti	1433
Amarilda Dule.....	1433
THE ROLE OF VATICAN DIPLOMACY IN A MODERN CIVILIZATION DIALOGUE.....	1437
Georgi Angelov.....	1437
NATIONAL OCCUPATIONAL CLASSIFICATION IN KOSOVO. IN MEETING THE CRITERIA OF THE EU PROGRESS REPORT	1443

Leonora Çetta.....	1443
THE BALKAN ROUTE: A NEVER ENDING TRAGIC STORY	1449
Elena Tilovska-Kechedji.....	1449
Ivona Susak.....	1449
Valentina Stefanovski	1449
TYPES, CATEGORIZATION AND INTERNATIONAL HUMAN RIGHTS RECOURSES	1455
Jusuf Mustafai	1455
REFORMS IN THE JUSTICE SYSTEM OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA IN 2017	1463
Mersim Maksuti.....	1463
SERVITUDES IN ACCORDANCE WITH LAW OF EXPROPRIATION OF REPUBLIC OF MACEDONIA	1469
Petar Bakievski	1469
THE PROCEDURE OF EXAMINATION OF HEREDITARY ESTATE.....	1477
Shemsije Demiri.....	1477
Senada Lacka	1477
VARIOUS PROBLEMS OF THE PENSION SYSTEM IN ALBANIA	1485
Drita LUZO (KLLAPI).....	1485
BANKS AS DRIVER OF DEVELOPMENT	1491
Muhamed Hajdari	1491
Fidan Qerimi	1491
TNC - PRIMARY DRIVING FORCE IN THE GLOBAL ECONOMY	1495
Jovica Palashevski	1495
PERSONAL INCOME TAX IN DEVELOPED ECONOMIES AND IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA	1501
Rametulla Ferati.....	1501
Nedime Sallai.....	1501
Hasim Deari	1501
THE NATURE AND THE IMPORTANCE OF ETHICS IN ENTERPRISE	1509
Ylber Krasniqi.....	1509
IMPACT OF TECHNOLOGY IN SMALL AND MEDIUMS BUSINESSES	1517
Fatbardha Jashari	1517
REMITTANCES IN KOSOVO.....	1525
Nexhmije Kabashi.....	1525
Atdhe Kabashi.....	1525
QUALITY OF PRODUCTS AND SERVICES	1529
Nexhmije Kabashi.....	1529
Fatos Sadiku.....	1529
Abetare Kabashi.....	1529
THE ROLE OF THE NOTARY AS A TRUSTEE OF THE COURT IN INHERITANCE PROCEDURE IN REPUBLIC OF MACEDONIA.....	1535
Fjolla Kaprolli.....	1535
THE RIGHTS OF THE DEFENDANT IN CRIMINAL PROCEDURE	1541
Havsa Musliu	1541
WAYS OF FINDING OUT ABOUT EXISTENCE OF CRIMINALITY RELATED TO DRUG ABUSE	1549
Biljana Bogdanova-Smilevska.....	1549
WEIGHT PRESUMPTION OF INNOCENCE AND FREEDOM OF INFORMATION	1557

Lola Shehu	1557
POSSIBILITIES FOR EFFECTIVE DEFENCE PRODUCT LIFE CYCLE MANAGEMENT	1565
Nikolay Kamarashev.....	1565
Sevdalina Dimitrova	1565
POLITICAL TRANSITION IN FORMER YUGOSLAVIA	1569
Isak Sherifi	1569
Veton Zejnullahi	1569
THE RIGHT TO A FAIR TRIAL AND AT A REASONABLE TIME.....	1573
Havsa Musliu	1573
THE ORGANIZED CRIME, AS THE BEGINNING AND GROWTH IN KOSOVO	1579
Arian Kadriu	1579
Besim Mulaj.....	1579
KOSOVO’S CONSTITUTIONALISM AND THE CHALLENGES AFTER THE DECLARATION OF INDEPENDENCE	1587
Arsim Bajrami.....	1587
Florent Muçaj.....	1587
Murtez Zekolli	1587
THE ROLE OF THE ALBANIAN POLITICAL PARTIES IN THE CREATION OF THE DEMOCRATIC INSTITUTIONS OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA - HISTORICAL AND JURIDICAL VIEW	1597
Qashif Bakiu	1597
Ylber Sela.....	1597
Arsim Aziri	1597
SFIDAT E EFIKASITETIT TË SEKTORIT PUBLIK. SINTEZË MBI REFORMËN E RREGULLATORËVE NË KOSOVË.....	1603
Shefqet Avdija	1603
TATIMI NË TË ARDHURAT PERSONALE DHE EFEKTI FINANCIAR NË TË HYRAT BUXHETORE NË REPUBLIKËN E KOSOVËS	1611
Burim Morina.....	1611

POSSIBILITIES AND PERSPECTIVES FOR THE DEVELOPMENT OF SOCIAL ENTREPRENEURSHIP –CASE STUDY REPUBLIC OF MACEDONIA

Marija Magdinceva-Shopova University Goce Delcev-Stip, Republic of Macedonia marija.magdinceva@ugd.edu.mk**Aneta Stojanovska-Stefanova**University Goce Delcev-Stip, Republic of Macedonia aneta.stojanovska@ugd.edu.mk

Resume: Social entrepreneurship represents a new approach for solving of social problems that enables solution of socially useful quests and building of basis for sustainable development of the society.

This paper will provide theoretical exhibit and it will define the terms social entrepreneurship, social enterprise and social entrepreneur from different points of view. Because social enterprises are characterised with a specific characteristics, research part of the paper will focus on the legislative for establishing social enterprises in Republic of Macedonia and looking at the possibilities and the perspectives for the development of the social entrepreneurship in Republic of Macedonia. Social entrepreneurship is supposing constant rediscovery of new ideas by the social entrepreneurs for solving of the social problems and changing the old ones, known, impractical ways of conduct. Also social entrepreneurship is defined as a concept through which is done continuous conduct of economics activities under certain working conditions with an aim of engaging the marginalized groups of people in the society. Mostly it is about people, whom entrepreneurs-employers cannot recognize at the market, i.e. they are not hiring them.

Social enterprises conduct certain business activities with an aim of creating of social value from which society as a whole benefits as well from the conduct of that entrepreneurial activity. Social enterprises are not oriented towards basic aim of the traditional firms and that is making profits. As enterprises they conduct certain social mission, these type of firms have as aim creation of economic and social values by conducting noticeable social and economic changes in the society. Management of the social enterprises primarily is oriented towards discovery and satisfaction of the needs of the market that are not satisfied and is directed towards marginalized people.

Social entrepreneurs are carriers of the social entrepreneurship and are creators of the new ideas for solving of the social problems that are replacing the old impracticable ideas with a new business model of work. They possess high moral values and are directed towards spreading of their ideas outside of the boundaries of the social enterprise. Social entrepreneurs' possess ability for recognition of useful socially entrepreneurial activities by using of inspirations, creativity and are prepared for undertaking activities for creating socially useful jobs in order to create balance between the subjects in the society.

Keywords: social entrepreneurship, social entrepreneur, social enterprise, Republic of Macedonia

МОЖНОСТИ И ПЕРСПЕКТИВИ ЗА РАЗВОЈ НА СОЦИЈАНОТО ПРЕТПРИЕМНИШТВО-СЛУЧАЈ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Доц. Д-р Марија Магдинчева-Шопова**Универзитет Гоце Делчев – Штип, Република Македонија marija.magdinceva@ugd.edu.mk**Асс.Докторанд М-р Анета Стојановска-Стефанова**Универзитет Гоце Делчев – Штип, Република Македонија aneta.stojanovska@ugd.edu.mk

Резиме: Социјалното претприемништво претставува нов современ пристап за решавање на социјалните проблеми преку кој се овозможува решавање на општествено корисни прашања и градење основи за одржлив развој на општеството. Во рамките на овој труд ќе биде даден теоретски приказ и дефинирање на термините социјално претприемништво, социјално претпријатие и социјален претприемач од различни аспекти. Бидејќи социјалните претпријатија се карактеризираат со специфични карактеристики, истражувачкиот дел од трудот ќе се фокусира на согледување на законската регулатива за основање на социјални претпријатија во Република Македонија и согледување на можностите и перспективите за развој на социјалното претприемништво во Република Македонија и предлог модел за поттикнување на развојот на социјалното претприемништво во Република Македонија.

Социјално претприемаштво подразбира постојано откривање на нови идеи од страна на социјалните претприемачи за решавање на социјалните проблеми во замена на старите, познати, непрактични начини на

работа. Исто така социјалното претприемништво се дефинира како концепт преку кој се врши континуирано спроведување на економски активности под одредени услови на работење со цел ангажирање на маргинализирани групи во општеството. Најчесто се работи за лица коишто претприемачите - работодавачи не може да ги препознаваат на пазарот, односно не ги вработуваат.

Социјалните претпријатија извршуваат одредени деловни активности со цел создавање одредена општествена вредност при што и општеството има одредени бенефити од извршувањето на претприемничката активност.

Социјалните претпријатија не се ориентирани кон основната цел на традиционалните претпријатија а тоа е остварување на профит.

Како претпријатија кои извршуваат одредена социјална мисија, овој тип претпријатија имаат за цел создавање на економски и социјални вредности преку извршување на забележливи социјални и економски промени во општеството. Менаџментот на социјалните претпријатија примарно е насочен кон откривање и задоволување на потребите на пазарот кои не се задоволени и кон маргинализираните личности .

Социјалните претприемачи се носители на социјалното претприемништво и тие се креатори на нови идеи за решавање на социјалните проблеми кои ги заменуваат старите непрактични идеи со нов бизнис модел на работа. Тие поседуваат високи морални вредности и се насочени кон проширување на нивните идеи надвор од границите на социјалното претпријатие. Социјалните претприемачи имаат способност за препознавање на можностите и развој на корисни социјално претприемнички активности преку користење на инспирации, креативност и се подготвени за преземање на активности за создавање на општествено корисни работи со цел создавање на рамнотежа помеѓу субјектите во општеството.

Клучни зборови: социјално претприемништво, социјален претприемач, социјално претпријатие , Република Македонија

1. ВОВЕД

Социјално претприемаштво подразбира постојано откривање на нови идеи од страна на социјалните претприемачи за решавање на социјалните проблеми во замена на старите, познати, непрактични начини на работа. Исто така социјалното претприемништво се дефинира како концепт преку кој се врши континуирано спроведување на економски активности под одредени услови на работење со цел ангажирање на маргинализирани групи во општеството. Социјалното претприемништво може да се дефинира генерално со помош на два составни елемента, а тоа е примарниот стратешки фокус на социјалното влијание и самиот иновативен пристап за остварување на мисијата.

Социјалните претпријатија извршуваат одредени деловни активности со цел создавање одредена општествена вредност при што и општеството има одредени бенефити од извршувањето на претприемничката активност.

2. СОЦИЈАЛНО ПРЕТПРИЕМНИШТВО, СОЦИЈАЛНО ПРЕТПРИЈАТИЕ И СОЦИЈАЛЕН ПРЕТПРИЕМАЧ

Социјалното претприемништво претставува нов современ пристап за решавање на социјалните проблеми преку кој се овозможува решавање на општествено корисни прашања и градење основи за одржлив развој на општеството. Корените на социјалното претприемништво датираат уште од 18-тиот век кога сопственикот на фабрика за текстил и индустријалец Роберт Овен се грижел за заштита на вработените обидувајќи се да ги подобри условите за работа, да им обезбеди услови за школување на членовите на семејството и ги вклучувал во различни културни активности.¹²⁸ Како нов начин на размислување, преку овој коцепт се овозможува создавање и реализирање на одредени активности кои го помагаат квалитетот на живот на оние субјекти кои имаат потреба од помош и чии што проблеми не се решаваат од страна на други деловни субјекти. Процесот на социјално претприемништво подразбира воведување на оригинални иновативни начини на работа чија примарна цел претставува создавање на нови општествени вредности. Овој концепт овозможува постојано откривање на нови идеи од страна на претприемачите кои се носители на деловната активност со цел решавање на социјалните проблеми во замена на старите, познати, непрактични начини на работа.

¹²⁸ Balta M.E., Darlington C., Smith S.L., Cornelius N., *Entrepreneurial Orientation and Social Innovation Practices in Social Enterprises: The Rhetoric and Reality*, International Journal of Business and Social Science, (2012)

Социјалните претпријатија го поттикнуваат процесот на создавање на економските и социјални вредности преку градење на нови вредности и општествени промени кои ги задоволуваат потребите и овозможуваат вработување на личности кои тешко може да бидат вработени или личности кои припаѓаат на маргинализираните групи во општеството. Преку социјалните претпријатија се воспоставуваат основи за спроведување на општествени промени за кои има потреба општеството а нема механизми да ги спроведе. Задоволувањето на потребите на општеството се реализира преку активно учество на самите лица кои имаат потреба да бидат ангажирани на соодветен начин. Создадениот профит во процесот на социјално претприемништво се користи за реализирање на основната мисија на социјалното претпријатие или за реализација на одредена општествена цел.

Социјалните претприемачи се носители на социјалното претприемништво и тие се креатори на нови идеи за решавање на социјалните проблеми со кои се соочуваат одредени маргинализирани групи во општествената заедница. Основен предизвик во работењето на социјалните претприемачи претставува осмислување и извршување на деловни активности кои ќе придонесат за унапредувањето на квалитетот на живот и помагање на лицата кои имаат потреба од помош. Социјалниот претприемач поседува висок степен на одговорност кон лицата на кои им помага. Социјалните претприемачи целосно се посветуваат на своите идеи за решавање на социјалните проблеми.¹²⁹

Социјалниот претприемач претставува личност која е носител на социјалните промени во општеството. Овој тип на претприемач е изразено способен да го согледа проблемот, преземе иницијатива за решавање на проблемот, обезбеди ресурси и изгради одржливо претпријатие. Дефиниран од аспект на личност која ги препознава новите можности,^c

Социјалните претприемачи се многу снаодливи и иновативни личности кои не само што се обидуваат да ги решат проблемите за кои државните институции не можат да најдат решение, туку нудат производи и услуги на пазарот на кој традиционаните претприемачи не сакаат да работат бидејќи ризикот е преголем а финансиските награди многу мали.¹³⁰

3. ПРЕДУСЛОВИ ЗА РАЗВОЈ НА СОЦИЈАЛНОТО ПРЕТПРИЕМНИШТВО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

За да се отпочне со конкретна претприемничка активност потребно е да бидат задоволени одредени предуслови. Развојот на социјалното претприемништво во Република Македонија може да се поттикне доколку се обезбедени следните предуслови : обезбеден пазар, односно потрошувачи, одржливост на деловните активности, влијание на општеството и поттикнување на процесот преку институционални, државни мерки.

Процесот на социјално претприемништво и отпочнувањето со работа на социјални претпријатија ќе се поттикне доколку постојат незадоволени но идентификувани потреби кај одредени потрошувачи а претпријатијата имаат можности и ресурси да ги произведат и понудат на пазарот.

Моделот на социјалното претприемништво ќе биде одржлив доколку се обезбедат услови за економска одржливост на социјалниот проект. Економската одржливост на деловните активности се овозможува преку обезбедување на потребните финансиски, материјални и човечки ресурси за отпочнување и реализирање на социјалните активности, и определување на соодносот на потребните ресурси и времето потребно за реализација на активностите и остварувањето на профит.

Отпочнувањето со претприемничка активност бара спроведување на одредени анализи за влијанието на активностите врз одредени субјекти во општествената заедница. Активностите кои се реализираат преку овој процес се очекува да предизвикаат позитивен ефект кај директните корисници на производите и услугите. Исто така активностите предизвикуваат влијание кај индиректните корисници, поради што се овозможува развој на општеството преку намалување на разликите помеѓу луѓето во општеството и маргинализираните групи.

¹²⁹ Bornstein D. *How to Change the World : Social Entrepreneurship and the Power of New Ideas*, New York, Oxford University Press Inc., (2004)

¹³⁰ Hersey P.H., Blanchard K.H. at Jonson. *Management of organizational behavior*, , New Jersey , Upper Saddle River, Prentice Hall (2001)

Развојот на социјално претприемништво може да се поттикне преку креирање и имплементација на различни видови институционални стимулативни мерки и олеснувања за основање на социјални претпријатија како и мерки за обезбедување на одржлив развој.

4.МОЖНОСТИ И ПЕРСПЕКТИВИ ЗА РАЗВОЈ НА СОЦИЈАЛНОТО ПРЕТПРИЕМНИШТВО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Можностите и перспективите за развој на социјалното претприемништво се јавува како резултат на забележливите промени во окружувањето посебно на промените на глобалниот пазар, на кој се повеќе и повеќе е изразено интензивното натпреварување, децентрализацијата, алокацијата на производството и промената на начинот на работа на институциите со тенденција кон приватизација на јавните услуги. Појавата на новите социјални проблеми кои се јавуваат како резултат на промените во старосната структура, зголемување на бројот на болни лица, стареење на населението, масовните миграции и сл.го поттикнуваат развојот на социјалното претприемништво. Наведените промени во глобалното окружување претставуваат предизвик и можност од една страна во развојот на социјалното претприемништво, но од друга страна тие се опасност за развој на одредени сегменти во општеството.

Глобализацијата ја зголемува нееднаквоста во односите меѓу земјите а посебно економската и социјалната нееднаквост.¹³¹ За разлика од Европа, каде социјалната економија придонесува за околу 10% од БДП, а секое четврто ново основано претпријатие е социјално, Република Македонија се наоѓа во почетна фаза на развој на овој сектор. Првите почетоци за развој на социјално претприемништво во Република Македонија се забележани во 2008 година, кога се основани првите социјални претпријатија кои заедно со здруженијата на граѓани се носители на развојот на социјалното претприемништво во Република Македонија. Од аспект на започнувањето со работа, во Република Македонија не постои посебна законска регулатива туку основањето и работењето на овој тип претпријатија е изедначено со останатите претпријатија кои извршуваат одредена економска активност. Отсуството на соодветна законска регулатива, недостатокот од разбирање за самиот концепт на социјално претприемништво, недостатокот на финансиски средства и ограничениот пристап до истите претставуваат фактори кои го ограничуваат развојот на социјалното претприемништво во Република Македонија.

4. ЗАКЛУЧОК

Социјалното претприемништво претставува концепт кој ги препознава можностите во неправедната распределба во општествената заедница како и проблемите на одредени групи во заедницата. Социјалното претприемништво претставува мултидимензионален модел, бидејќи по некои карактеристики како што се искористувањето на можностите, иновациите, преземањето на ризик, се поистоветува со традиционалното претприемништво.¹³²

Социјалните претприемачи развиваат корисни социјално претприемнички активности со цел создавање на општествено корисни работи и постигнување рамнотежа помеѓу групите во општеството. Поттикнувањето на вредностите како солидарност, соработка и меѓусебна доверба претставуваат основни вредности и мотив за развој на овој сегмент.

Социјалните претпријатија се наоѓаат на границата помеѓу профитно ориентираните претпријатија и непрофитните претпријатија кои реализираат одредена социјална мисија. Преку активностите кои ги извршуваат, социјалните претпријатија учествуваат во создавањето на економски и социјални вредности и се носители на основните социјални и економски промени.

За разлика од Европа, каде социјалното претприемништво е развиено и учествува со околу 10% во БДП, Република Македонија се наоѓа во почетна фаза на развој на овој сектор. Во отсуство на соодветна законска регулатива, можностите за развојот на социјалното претприемништво во Република Македонија се содржани во креирање на стратегија за развој на социјалното претприемништво, и имплементирање на

---

¹³¹ Hurrell A. and Woods N. *Inequality, Globalization and World Politics*, Oxford, Oxford University Press, (1999)

¹³² Weerawardena J. and Mort G.S. *Investigating social entrepreneurship: a multidimensional model*, Journal of World Business, (2006)

соодветна институционална поддршка од страна на државата и локалната заедница во насока на решавање на одредени економски, социјални и општествени прашања.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Balta M.E., Darlington C., Smith S.L., Cornelius N., *Entrepreneurial Orientation and Social Innovation Practices in Social Enterprises: The Rhetoric and Reality*, International Journal of Business and Social Science, Vol. 3 No. 17, pp.95-101, 2002
- [2] Bornstein D. *How to Change the World : Social Entrepreneurship and the Power of New Ideas*, New York, Oxford University Press Inc., pp. 78-82, 2004
- [3] Dess G., *The Meaning of Social Entrepreneurship*, Graduate School of Business, Stanford, University Stanford, pp.43-48, 1998
- [4] Stokes D. *Small business management*, 2nd edition, London, Letts Educational London, pp.67-70, 1995
- [5] Hersey P.H., Blachard K.H. at Jonson. *Management of organizational behavior*, , New Jersey , Upper Saddle River, Prentice Hall, pp. 65-70, 2001
- [6] Hurrell A. and Woods N. *Inequality, Globalization and World Politics*, Oxford, Oxford University Press, pp.115-120, 1999
- [7] Weerawardena J. and Mort G.S. *Investigating social entrepreneurship: a multidimensional model*, Journal of World Business, pp/21-35, 2006